

Que el Pacte de Progrés que governa el Consell Insular de Mallorca i la coalició d'Eivissa-Formentera al Senat es convertesquin en l'embrió d'un gran acord futur entre progressistes i nacionalistes no sembla més que una esperança.

'S'olivera' balear no serà plantada

S'olivera no naixerà. Almenys a tot Balears. A pesar que l'anomenada societat civil anhela que els partits progressistes es posin d'acord, la realitat indica que les possibilitats són pràcticament nul·les. Únicament podria ser a Eivissa on, gràcies a l'èxit de la candidatura d'Eivissa-Formentera al Senat, els partits signants (PSOE, Els Verds, EU, ERC i ENE) podrien intentar un nou acord en vistes a les eleccions municipals i autonòmiques de 1999. Aquest acord –que fins ara no passa de la fase de contrast d'idees a través de converses exploratòries– suscitaria previsiblement les reticències de les centrals

de Palma d'algun dels partits signants. No és el mateix fer una candidatura conjunta per a unes eleccions al Senat que pactar un programa de govern per a una institució important, sigui la vila d'Eivissa o sigui el Consell Insular d'Eivissa i Formentera. En aquest cas, les estratègies de partit –dirigides des de Palma– manen. De fet, fins i tot quan es va crear la candidatura d'Eivissa-Formentera al Senat, que encapçalà la independent Pilar Costa, hi hagué pressions de darrera hora per fer tornar endarrere la candidatura. Finalment els partits eivissencs aguantaren les pressions de les centrals mallorquines i Costa obtingué una

victòria històrica a les Pititüses.

La unitat impossible. L'exemple eivissenc és, de fet, l'únic que en els darrers vint anys ha funcionat bé a les Illes. La història de fracassos dels intents unitaris d'esquerres es remunta a les plataformes dels temps de la clandestinitat i de la transició. Ja l'Assemblea Democràtica de Mallorca o el Consell d'Assembles Democràtiques de les Illes (creat abans de les primeres eleccions de 1977) foren una absolut fracàs. Les estratègies partidistes tallaren aquells somnis d'unitat de l'esquerra que, paradoxalment, tothom reclamava però que, alhora, ningú no sem-

blava disposat a posar en pràctica.

Un altre exemple d'impossibilitat d'acord entre les forces progressistes ha estat la qüestió autonòmica. Ni tan sols en aquest tema hi hagué possibilitat d'acord el 1977, quan era aparentment la primera preocupació. El famós pacte autonòmic de juny del 1977, signat per assegurar que els representants elegits treballarien per obtenir un estatut d'autonomia, fou un nou i rotund fracàs. No solament perquè la dreta no hi participà o perquè la UCD "s'oblidà" d'aquell pacte, sinó perquè la principal força d'esquerres de les Balears, el PSOE, mai no va creure en el que havia signat. De fet, Fèlix Pons, en unes declaracions recents deia: "en aquell moment tothom demanava més autonomia de la que era desitjable, útil i digerible". Pons ja era aleshores un dels màxims responsables de la FSB-PSOE.

Les històries de la desavenença entre els progressistes tenen un parèntesi a l'Ajuntament de Palma de 1979 a 1983 quan es va elegir democràticament el primer govern municipal. El PSOE, majoritari, comptà amb el suport del PCE i del PSM per obtenir l'alcaldia. Gràcies a aquell acord Ramon Aguiló es va convertir en batlle de Palma als 28 anys. L'experiència per al PCE i PSM, però, no va ser gaire dolça: quatre anys més tard no obtenien representació, perquè van quedar totalment eclipsats per la figura del batlle i per la potència emergent socialista.

A Menorca es va produir el següent fracàs del pactisme progressista. Allà, després de les primeres eleccions autonòmiques (el 1983) es va configurar una coalició progressista formada pràcticament per tota l'esquerra, tret del PSOE. Era l'Entesa de l'Esquerra de Menorca, que durant dues legislatures, de 1983 a 1991, permeté que l'esquerra, pactant amb el PSOE, tengués la majoria al Consell. Una majoria que mangueren també després de les eleccions de 1991, si bé un trànsfuga, Jaume Peralta, es passà del PSOE al PP, i va fer guanyar la presidència del Consell als conservadors. A les següents eleccions l'Entesa de l'Esquerra de

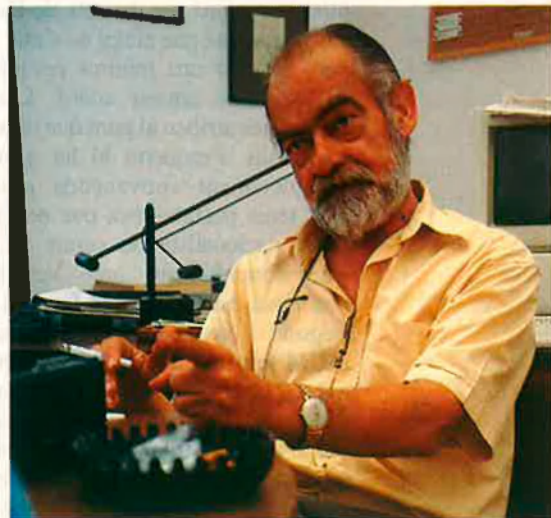
ARXIU / JOAN CELIÀ

ARXIU / JOAN CELIÀ

A l'esquerra, Joan Francesc López Casasnovas, un dels líders de l'Entesa de l'Esquerra de Menorca. A la dreta, Tomeu Martí, portaveu de Joves per la Llengua.

Les reticències entre els diversos partits de l'esquerra fan més que improbable que neixi 's'Olivera'.

ARXIU / JOAN CELIÀ

Menorca ja s'havia trencat, fruit de les estratègies divergents entre el PSM i Esquerra Unida. El resultat fou que l'esquerra va perdre, en favor del PP, el Consell Insular.

Després de les eleccions autonòmiques de 1995 es produeix el que per ventura és l'experiment més important pel que fa a una possible entesa entre les forces de centre-esquerra: el Pacte de Progrés al Consell Insular de Mallorca (CIM). PSOE, PSM, UM i EU signaren un acord de govern al CIM que desallotjava el PP del poder, partit que havia governat la institució des de 1983 amb el suport d'UM les dues primeres legislatures. Però ja no era un acord tan "complet" com al-

tres experiments anteriors. Esquerra Unida es quedava, a iniciativa pròpia, fora de la gestió, essent oposició al mateix temps que suport de la majoria.

S'Olivera. Amb aquests antecedents històrics de disputes entre els partits progressistes, no és estrany que a hores d'ara ningú no en vulgui sentir parlar, d'oliveres. Tot i que públicament no s'ha iniciat cap debat entre partits, i per tant no hi ha posicions oficials, privadament polítics de totes les forces refusen la possibilitat d'un acord pre-electoral, reconeixen que podria ser una de les poques –si no l'única– manera de guanyar els

Antoni Tarabini, conegut activista polític durant la clandestinitat. Creu que la situació italiana que va permetre crear 'l'Ulivo' no és traslladable a les illes.

Antoni Mir,
president de
l'Obra Cultural
Balear.
L'organització
cultural
considera
necessària una
coalició que
assumeixca uns
mínims 'de
país'.

ARXIU / JOAN CELIÀ

conservadors, però els múltiples punts de fricció entre els partits no deixen moltes esperances vives. Hi ha, això sí, la porta oberta a un hipotètic acord per després de les eleccions, tot i que ningú no s'atreveix a posar uns mínims perquè fos possible aquest acord. Les reticències arriben al punt que dins els partits d'esquerra hi ha gent completament convençuda que UM tenia pactat –cosa que en el partit nacionalista de centre neguen rotundament– amb Verger una nova majoria per al Consell. Segons diuen, la desconfiança d'UM cap a Canellas hauria fet avortar aquesta possibilitat que, no descarten, però, que torni a ser possible en un futur més o menys immediat, sempre dependent de com evolucioni l'equilibri de forces entre les famílies del PP. Així doncs, ara per ara, els polítics d'esquerra no solament creuen que d'olivera res de res, sinó que ni tan sols posen la mà al foc perquè el Pacte de Progrés arribi al 1999.

Joan Francesc López Casasnovas va ser un dels líders i ideòlegs de l'Entesa de l'Esquerra de Menorca. Avui, viu retirat de l'activitat política i creu que una mena d'olivera o pacte programàtic entre les forces progressistes de les Illes –que no inclogui UM– “és molt desitjable”, sobretot si es tenen en compte “tots els anys de govern del PP, sigui amb majoria absoluta o amb el pacte amb UM”. López recorda el cas de l'Entesa per argumentar el perill de l'atomit-

zació del progressisme: “Veient el resultat que ha donat el trencament de l'Entesa, que ha significat la majoria absoluta del PP al Consell Insular de Menorca, crec que hi ha elements suficients per avalar un plantejament polític unitari”. Tot i això l'ex-diputat de l'Entesa pensa que l'actitud dels partits no permet alimentar esperances: “Som conscient que els partits no s'hi volen comprometre ni el PSOE, ni el PSM, ni EU”. Una operació d'aquestes característiques, pensa López, s'hauria de fer aviat, perquè “si no està preparada prou temps abans de les eleccions difícilment tindrà credibilitat. I com que ara no veig cap iniciativa entre els partits, doncs... Però sigui com sigui crec que és molt important que la societat civil els demani molt més diàleg entre ells”.

**Tomeu Martí
considera que
l'acord hauria
d'incloure, a més
de l'esquerra, el
sector del PP
encapçalat per
Cristòfol Soler.**

Tomeu Martí, que és portaveu dels Joves per la Llengua i conegut també pel seu compromís independentista, creu que la situació actual requereix un gran acord, però per a Martí no s'ha de limitar només als partits d'esquerra: “Tot i que jo a llarg termini crec en solucions més d'arrel, a curt termini crear un Ulivo a la mallorquina o d'àmbit balear, que podria incloure les forces que componen el pacte al CIM i fins i tot un sector del PP, el que s'està organitzant a l'entorn de l'ex-president Soler seria bo i seria possible”. Aquesta mena de coalició “de país”, segons Martí, s'hauria de basar en un programa de mínims que passassin per “la regeneració de la vida política i la lluita contra la corrupció, una

política de respecte escrupolós a l'entorn natural, un decidit impuls de la normalització lingüística i cultural i un ferm compromís per avançar en l'autogovern”.

Nombrosos entrebancs. El sociòleg Antoni Tarabini –conegut activista polític durant la clandestinitat i posteriorment un dels líders del PSI, embrió de l'actual PSM, i després militant del PSOE– creu que “cal diferenciar molt l'experiència italiana de l'Ulivo, on han fet fallida els partits polítics tradicionals, del panorama a l'estat espanyol i, encara més, a Balears. Les dificultats d'un acord així són moltíssimes. Hi ha prou de veure els problemes del Pacte de Progrés, que queda circumscrit al Consell i que no té cap voluntat de ser traslladat al Parlament, on les forces del Pacte no porten iniciatives conjuntes. De fet, el Pacte sembla més aviat una mena de repartidora de poder”. L'exemple eivissenc tampoc no és un precedent vàlid, segons el sociòleg, “perquè quan es tracta de fer un acord programàtic per governar una institució, aleshores els partits haurien de renunciar a part del seu programa i, sobretot, a bona part del seu protagonisme, i això, pens jo, és molt difícil que sigui acceptat, i a més a més és molt normal”.

L'Obra Cultural Balear (OCB) i el GOB (Grup Ornitològic Balear) van declinar de fer declaracions sobre el tema. L'entitat cultural va fer arribar un comunicat a EL TEMPS en què deia: “L'OCB ha de respectar la pluralitat ideològica i política dels seus socis i, per consegüent, no pot pronunciar-se sobre la conveniència o no d'aliances electorals entre forces polítiques”. Seguidament feia una declaració fent vots perquè tots els partits assumeixin uns mínims “de país” que servissin per incrementar l'autogovern, promocionar la llengua i la cultura pròpies, augmentar la consciència nacional, protegir el medi ambient, la consolidació de les institucions autònomes “i, en definitiva, la defensa dels legítims interessos balears”.

Miquel Payeras